

På jakt efter en gul badmössa!

Vi hyr en bil i San Francisco och färdas klassiska Highway 1 i fotspåren efter Vilhelm Moberg. I den välsorterade bokhandeln i Laguna Beach i Kalifornien sitter ett tiotal personer och diskuterar George Orwells 1984. Det är den lokala bokcirkeln som träffas, vilket man gjort regelbundet i tre decennier. Jag frågar den ansvariga vad hon vet om den svenske författaren Vilhelm Moberg. Inte så mycket visar det sig.

I boken "Din stund på jorden" låter Moberg sin alter ego Albert Carlsson bo på Eden hotell. Fast det vare sig finns eller fanns något sådant. Men Moberg upplevde naturen och det kaliforniska klimatet i Laguna beach, Carmel och Monterey så gudomligt att han i breven hem till Sverige beskrev det som att han kommit till paradiset. Han badar i det kalla havet och väcker stor uppmärksamhet med sin långa kropp, slitna badrock och gula badmössa. I ett av breven till hustrun beklagar han sig över att mössan försvunnit. Han undrar om hon möjligen skulle kunna skicka en ny med "luftpost", som skydd mot det kalla vattnet och vinden?

Efter två veckors bilande längs den fantastiskt vackra vägen med avstickare till Grand Canyon är jag åter på svenska E10 på väg från Luleå till Pajala. På en nystartad YH-utbildning ansvarar jag för 35 poäng arbetsmiljö. Kursen genomförs på distans. För att ibland träffa eleverna "live" alternerar jag mellan orterna Kiruna, Gällivare, Pajala och Piteå. Det blir mycket bilåkande och tillfälle att reflektera. Jag jämför det mogna vackra men ganska tråkiga svenska landskapet med den vilda naturen i USA. När vi stannade i Death Valley visade bilens termometer på 108 gr F. Efter lite funderande kommer jag ihåg omräkningsformeln man lärde sig i skolan och inser att detta är nära 42 gr C! Jag jämför med minus 37 gr C i Pajala, upplevt vid besök i vintras.

Arbetsmiljö behandlar hur vi fysiskt och psykiskt påverkas av arbetet. Första delkursen i min långa blockutbildning i höst är (som vanligt) Fysisk arbetsmiljö. Arbetet påverkar oss fysiskt med buller, vibrationer, belysning, belastningar och naturligtvis det omgivande klimatet. Vi människor är duktiga på att anpassa oss. Vilka arter klarar av att leva med en temperaturskillnad på nära 80 grader? Vi anpassar oss efter arbetet och omgivning så gott det går. Men ibland klarar inte kroppen av den fysiologiska belastningen och då får vi hörselskador, onda ryggar, vita fingrar, skadade lungor m m.

Det finns kunskaper om hur den fysiska belastningen påverkar oss. Hur vi ska jobba och hur vi inte ska jobba. Men kunskaperna måste på ett bättre sätt föras ut till chefer, skyddsombud, arbetsmiljöutvecklare och alla som jobbar på arbetsplatser där kroppen förslits. Vården, transport, renhållning och bygg är exempel på arbetsplatser där det finns alldeles för mycket belastningsskador. Trots goda kunskaper om buller ökar hörselskadorna i samhället.

Vi lever längre och borde också av nationalekonomiska skäl jobba längre än vad vi gör idag. En förutsättning för att åstadkomma detta är att skapa arbetsmiljöer som innebär att de anställda kan (orkar) och vill (tycker att det är roligt) jobba längre. Så är det inte idag.

Om vi klarar den utmaningen så kommer fler att kunna njuta av en ålderdom utan ständig värk och tungsinne. Man kommer kanske som Albert Carlsson kunna promenera längs beachen och vara ganska tillfreds med det liv man haft. Att inte vår stora författare Vilhelm Moberg kunde få ett sådant slut är ett tragiskt faktum.

Arbetsmiljöhälsningar!

Janke Wikholm